

DEFINICE PODNIKU

Účelem tohoto výkladového dokumentu je usnadnit potencionálním uchazečům o podporu rozhodnutí, za jakou kategorií způsobilých uchazečů se v případě žádosti o podporu budou hlásit, tzn., zda splňují definici Podniku obecně (pokud se ovšem nehlásí jako výzkumná organizace). Účelem pak není uchazeči pomoci k zařazení do konkrétní kategorie způsobilých uchazečů, jimiž jsou výzkumné organizace a konkrétní typy Podniků (velký, střední a malý). Předpokládá se pak, že každý uchazeč je obeznámen s charakterem své činnosti, přičemž tento dokument mu pomůže určit, zda tato jeho činnost odpovídá činnosti v definici Podniku.

V první řadě je zapotřebí uvést, že definici Podniku vymezenou dle českého práva, konkrétně podle § 5 Obchodního zákoníku, nelze v tomto případě použít. Podle této definice je podnik věcí hromadnou, tzn. je věcí a ne subjektem. Pro definici Podniku je pak třeba použít vymezení podniku ve smyslu definice evropského práva, konkrétně Nařízení Komise 800/2008 ze dne 6. srpna 2008, kterým se v souladu s články 87 a 88 Smlouvy o ES prohlašují určité kategorie za slučitelné se společným trhem (obecné nařízení o blokových výjimkách), (dále jen „Nařízení Komise“):

„Podnikem se rozumí každý subjekt vykonávající hospodářskou činnost, bez ohledu na jeho právní formu. K těmto subjektům patří zejména osoby samostatně výdělečně činné a rodinné podniky vykonávající řemeslné či jiné činnosti a obchodní společnosti nebo sdružení, která běžně vykonávají hospodářskou činnost.“

Tato definice je uvedena v příloze 1 Nařízení Komise, přičemž dále člení kategorie podniků na mikropodniky, malé a střední podniky. Velkým podnikem je pak Podnik, který nespĺňuje žádnou z definic těchto tří kategorií.

Definici Podniku lze dovést rovněž z judikatury ESD, např. rozsudek ESD C-41/90 Höfner a Elser v Macrotron:

„Podnikem je jakákoliv entita bez ohledu na právní status či způsob financování vykonávající ekonomickou aktivitu.“

Z výše uvedených definic vyplývají následující závěry:

- Podnik v pojetí evropského práva je subjektem¹ a ne věcí, jak jej definuje právo národní, a může být tedy potencionálním uchazečem.
- Pojem „Podnik“ je dosti široký a celá řada potencionálních uchazečů se pod něj může podřadit.

¹ Definici podniku může za jistých okolností splňovat i organizační složka státu nebo organizační jednotka ministerstva, což vyplývá z definice výše uvedeného rozsudku ESD, jelikož pod pojem „entita“ jsou tyto organizace zařaditelné. Nicméně zákon 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu a vývoje v § 2 odst. 2 písm. b) stanoví v případě ucházení se o podporu podmínku, kdy tyto organizace se musejí zabývat výzkumem a vývojem, a proto lze dospět k závěru, že se musí hlásit do programu vždy jako výzkumná organizace a definice Podniku tak již pro ně není relevantní.

- Pro určení, zda je daný subjekt Podnikem, není rozhodující jeho právní forma, vlastnictví kapitálu, způsob vzniku apod.
- Důležitým faktorem je právě vykonávaná činnost, tzn. ekonomická resp. hospodářská aktivita spočívající v nabízení zboží a služeb na trhu. Jinými slovy je to také jakákoliv činnost, kdy se určitý subjekt může dostat do konkurenčního vztahu s jiným subjektem, byť jen potencionálně, a nerozhoduje, jestli za tuto činnost plyne zisk anebo ne. Podstatné je, že dojde k určitému ovlivnění relevantního trhu.
- Definice nestanoví taxativní výčet podniků (Nařízení komise pouze uvádí příklady Podniků).

Potencionální uchazeč při rozhodování o zařazení do kategorie Podnik nebude zohledňovat svůj právní status, ale jakou činnost vykonává. **Pokud dojde k závěru, že tato činnost vytváří i potencionálně konkurenční vztahy a dochází k oslovení zákazníků, může se automaticky považovat za Podnik.**

Toto jsou příklady některých možných Podniků:

- **Podnikatelé (OSVČ, obchodní společnosti)** – subjekty, jejichž hlavní činností je hospodářská činnost.
- **Nemocnice** – považovány za Podnik, jelikož řada jejich činností vytváří konkurenční vztahy (např. se soukromými klinikami).
- **Muzea a galerie** – Ke Konkurenci dochází nejen vůči ostatním muzeím ale rovněž vůči jiným dodavatelům kulturních aktivit, kdy se zákazník musí rozhodovat o činnosti ve volném čase. Nezáleží, zda dochází k vybírání vstupného či ne, jelikož k ovlivnění relevantního trhu dojde i v případě bezplatného vstupu.
- **Státní podniky** – podle zákona provozují podnikatelskou činnost. Nahradili národní podniky, které, pokud dosud existují, rovněž splňují definici Podniku.
- **Města a obce** – provádějí rovněž celou řadu aktivit, kterými konkurují jiným subjektům (pronájmy budov, hřišť, sportovních hal apod.).
- **Obecně prospěšné společnosti** – i když nebyly primárně založeny za účelem dosažení zisku, rovněž některé vykonávají řadu konkurenceschopných aktivit (např. poradenství).
- **Příspěvkové organizace a veřejné instituce** – rovněž se mohou dostat do fáze ekonomické aktivity, např. právní, finanční a jiná poradenství, kdy konkurují poradenským společnostem, pronájmy budov apod.
- **Školy a školská zařízení** – ekonomická činnost např. ve školních knihovnách, menzách.
- **Zájmová sdružení právnických osob**
- **Občanská sdružení**
- **Církvě** – např. vstupné do církevních památek, pořádání církevních obřadů.
- **Nadace**

Z výše uvedeného vyplývá, že Podnikem může být v podstatě jakýkoliv subjekt, tzn. i subjekty, u kterých záměrem jejich zřízení nebyla ekonomická činnost. Podstatnou je ovšem

skutečnost, zda činností těchto subjektů fakticky dochází k vytváření konkurenčního prostředí.